

ADI SOYADI:

07.11.2025

SINIFI VE NO:

CEVAP ANAHTARI

Soru 1. Engellilik, doğuştan ya da sonradan ortaya çıkan fiziksel, zihinsel veya duyuşsal yetenek kayıplarıdır. Bu durum, engelli bireylerin toplumsal yaşama uyum sağlamalarını ve günlük ihtiyaçlarını karşılamalarını zorlaştırır. Engelli bireylerin toplum yaşamına katılımını kolaylaştırmak için neler yapılabilir? Yazınız. **(10 Puan)**

(Kazanım: 1.1.1. Sağlık kavramını açıklar.)

Fiziksel çevrenin düzenlenmesi ve engellilere yönelik hizmetlerin geliştirilmesi, bu bireylerin topluma katılımını kolaylaştırır. Engellilerin eğitim, sağlık, ulaşım gibi alanlara erişiminde yaşadıkları sorunların çözülmesi, yaşam kalitelerini artırır. Fiziksel çevre (yollar, kaldırımlar) engelliler için erişilebilir hale getirilmeli; ayrıca eğitim, sağlık ve ulaşım alanlarında engellilere yönelik hizmetler artırılmalıdır.

Soru 2. Cep telefonları, iletişim kolaylığı sağlamanın ötesinde birçok işlevi yerine getirir. Ancak, bu cihazların yaydığı elektromanyetik radyasyon insan sağlığı üzerinde olumsuz etkilere yol açabilir. Çocukların ve gençlerin, yetişkinlere kıyasla bu radyasyondan daha fazla etkilenmesi, cep telefonu kullanımının dikkatle kontrol edilmesi gerektiğini gösterir. Cep telefonlarının yaydığı radyasyonun olumsuz etkilerinden korunmak için ne gibi önlemler almamız gerekir? Açıklayınız. **(10 Puan)**

(Kazanım: 1.1.2. Çevresel etmenlerin kişi ve toplum sağlığına etkilerini analiz eder.)

1. Cep telefonunu yatak odasında bulundurmamak ve uçak modunda tutmak.
2. Telefonla konuşurken mümkünse kulaklık kullanılması veya kulağa yapıştırmadan, yaklaşık 1 cm uzakta tutmak.
3. Kullanılmadığı zaman açık duruyorsa kendimizden uzak yerde tutulması.

Soru 3. Koruyucu sağlık hizmetleri, toplum sağlığını iyileştirmek, hastalık ve sakatlıkların önüne geçmek için sunulan çok önemli hizmetlerdir. Bu hizmetler, bireylerin hastalık etkenlerine karşı direnç kazanmalarını sağlamakla kalmaz; aynı zamanda toplum genelinde hastalığın yayılmasını önler ve erken ölüm oranlarını düşürür. Koruyucu sağlık hizmetleri hangi alanları kapsar? Yazınız. **(10 Puan)**

(Kazanım: 1.1.3. Sağlık hizmetlerinden yararlanma yollarını açıklar.)

1. Yeterli ve dengeli beslenme
2. Aşı uygulamaları.
3. Hastalıkların erken tanısı ve tedavi hizmetleri.
4. Sağlık Eğitimi.

Soru 4. Hasta hakları, insan haklarının sağlık hizmetlerine yansımaları olarak kabul edilir. Türkiye’de hasta hakları, T.C. Anayasası, uluslararası antlaşmalar ve ilgili kanunlarla korunmakta olup; hastaların sağlık hizmetlerinden etkin şekilde yararlanmasını sağlamayı amaçlar. Aynı zamanda hasta sorumlulukları da hastaların sağlık hizmeti alırken yerine getirmesi gereken yükümlülükler olarak tanımlanır. Bu sorumluluklar, hastaların sağlık hizmetlerinden daha verimli yararlanmalarına katkıda bulunur. Hasta haklarından beş tanesini belirtiniz. **(20 Puan)**

(Kazanım: 1.1.4. Hasta hakları ve sorumluluklarını açıklar.)

1. Sağlık kuruluşunu seçme ve değiştirme.
2. Yararlanma.
3. Bilgi isteme
4. Rıza gösterme (onay verme)
5. Özgür seçim yapma
6. Özel ve gizlilik
7. Uygun ortam ve gözlemci bulundurma
8. Hastaların zamanına ve insani değerlerine saygı gösterilmesi
9. Saygınlık görme
10. Dinî görevleri yerine getirme
11. Ziyaretçi ve refakatçi bulundurma
12. Kalite standartlarına uyma
13. Güvenlik sağlanması
14. Yeniliklerden yararlanma
15. Ağrı, acı ve sıkıntıdan kaçınma
16. Kişisel tedavi
17. Şikâyet edebilme
18. Tazminat isteme

Soru 5. İlaçların doğru kullanımı kadar, bu ilaçların saklanma koşullarının da sağlığa etkisi büyüktür. Özellikle antibiyotikler, sadece bakteriyel hastalıklarda kullanılmalı ve virüs kaynaklı hastalıklarda kullanılmamalıdır. Ayrıca, tedavi amaçlı kullanılan bitkisel ürünlerin yan etkileri de göz önünde bulundurulmalıdır; bu ürünler, yeterince klinik veri olmadan kullanıldığında zararlı olabilir. Akılcı ilaç kullanımında dikkat edilmesi gereken hususları belirtiniz. **(20 Puan)**
(Kazanım: 1.1.5. Akılcı ilaç kullanımının önemini açıklar.)

Gereksiz ilaç kullanımından kaçınılmalıdır. İlaçlar doktor tavsiyesi ile belirtilen dozlarda kullanılmalıdır. Reçetede belirtilen zaman diliminde kullanılmalıdır. Çocukların ulaşamayacağı yerlerde, serin ve kuru bir yerde saklanmalı, son kullanma tarihi geçmiş olan ilaçlar kullanılmamalıdır.

Soru 6. Hijyen, sağlığa zarar verecek durumlardan korunmak için alınan temizlik önlemlerinin bütünüdür. Özellikle el temizliği, gün içinde mikropların yayılmasını önlemek açısından oldukça önemlidir. Kişisel hijyen kurallarına uymamak, basit enfeksiyonlardan ciddi hastalıklara kadar birçok sağlık sorununa yol açabilir. Bu yüzden, günlük hayatımızda ellerin sık sık yıkanması, bulaşıcı hastalıkların yayılmasını önlemede önemli bir adımdır. Günlük hayatta hangi durumlarda el hijyeninin uygulanması sağlık açısından oldukça önemlidir. **(20 Puan)**
(Kazanım: 1.1.6. Sağlıklı yaşam için hijyenin önemini açıklar.)

1. Sabah uyanınca
 2. Tuvalet kullanımı öncesi ve sonrası
 3. Yemek öncesi ve sonrası
 4. Sokak hayvanlarına dokunduktan sonra
 5. Hasta ile temastan sonra
 6. Herhangi bir iş yaptıktan sonra
 7. Dışarıdan gelince ellerin yıkanması sağlık açısından önemlidir.
- Bu temizlik su ve sabun kullanılarak uygulanmalıdır.

Soru 7. Ağız ve diş sağlığı, bireyin genel sağlığını etkileyen en önemli unsurlardan biridir. Dişler, besinleri çiğneme ve öğütme işlevlerinin yanı sıra konuşma ve estetik görünüm için de önem taşır. Diş çürümeleri ve diş eti hastalıkları, diş bakımına dikkat edilmediğinde ortaya çıkar ve ilerleyen dönemlerde daha ciddi sağlık sorunlarına yol açabilir. Ağız ve diş sağlığının korunması için yapılması gerekenleri yazınız. **(10 Puan)**
(Kazanım: 1.1.7. Ağız ve diş sağlığının korunması için yapılması gerekenleri açıklar.)

Sağlıklı bir ağız ve diş yapısı için;

1. Düzenli diş fırçalama,
2. Dengeli beslenme ile yeteri kadar C vitamini ve mineral alınmalı,
3. Düzenli diş hekimi kontrolleri ile korunabilir.

Sınav süresi 40 dakikadır.

Doğru cevapların puanları soruların yanında belirtilmiştir.

Başarılar Dilerim. Biyoloji Öğretmeni